

gere udtalt mig om § 1, og skal derfor endnu kun bemærke, at jeg ikke seer rettere, end at efter denne Paragraph den Frihed med Hensyn til Eiendomsretten, som efter den nuværende Fæstelovgivning er indskrænket, vilde indtræde strax, naar Loven kom ud for alle de Eiendomme, der i 20 Aar have været Selveiendom, altsaa for en ikke ringe Deel af Landets Eiendomme. At Forholdet paa Lehnene og det bundne Gods maaffee bedre kunde ordnes ved særlige Bestemmelser, er en Anskuelse, som jeg meget gjerne tiltræder; det er jo ikke let at skaffe den nuværende bundne Eier en saa fri Bevægelse, som der kan tilstedes den private Eier, det er ikke let at udstrække de Bestemmelser, som man ellers vilde give ved dette Forholds Ordning til det hidtil bundne Gods. Dette vil maaffee forøvrigt heller ikke være nødvendigt; thi, forsaavidt det bundne Gods er Kronens eller offentlige Stiftelsers Gods, vil man jo paa anden Maade kunne virke til at løsgjøre det, og, hvad Majoriteterne angaaer, vil man jo kunne gjøre det ved at give særlige dertil sigtende Love. Hvad angaaer Bestemmelsen i § 5, at Loven først skal træde i Kraft som Lovgivning fra Begyndelsen af Aaret 1855, saa hører den til de Bestemmelser, som jeg betvivler, at det vil lykkes den ærede Forslagsstiller at sætte igennem. Hans Formaal falder jo aldeles sammen med hvad der er udviklet af mig, Uvisseligheden af, at der levnes Tid til frie Dvereenskomst, men det er formeget at haabe, at en saadan Udsættelse af Sagen, naar man ellers i og for sig anseer den for uvisselig, vil vinde en saadan Anerkjendelse, at denne Bestemmelse kan blive sat igennem. Forsaavidt der er bestemt, at Gaarden skal overlades til Brugeren, vil den ærede Forslagsstiller vistnok være meget tilbøjelig til at forandre dette Udtryk; hvis man satte Fæstere i stedetfor, vilde Loven opnaae sit egentlige Diemed, nemlig tjene til at fjerne Fæsteforholdet, og det skulde jeg mene, var tilstrækkeligt. Jeg troer aldeles ikke, at det er Lovens Formaal, at den, der er Forpagter paa et længere Aaremaal, skal blive sat i Besiddelse af den Eiendom, som han kun har forpagtet paa en bestemt Tid, ligesom det ogsaa forekommer mig,

at der i hele Anlægget af Forordningen af 1797 er opstillet en saa væsentlig Forskiel mellem Fæstere og Forpagtere, at jeg ikke skjøner rettere, end at saadanne Lovbestemmelser, som de her omhandlede, ikke retteligt kunne anvendes med Hensyn til Andre end Fæstere. — Forsaavidt Forholdet mellem Eier og Panthaver angaaer, saa kan jeg ikke nægte, at jeg troer, at en consequent Gjennemførelse af Grundlovens § 87 vil føre til, at, naar man fratager en Eier hans Eiendom og en Panthaver hans Pant, saa har Enhver af dem en ubetinget Fordring paa strax at faae udbetalt den fulde Værdi af Eiendommen, og jeg troer ogsaa, at det vil stemme med de almindelige Principer, som følges ved Expropriation; men det er Noget, som den ærede Forslagsstiller jo selv erkjender, efter Forholdenes Natur ikke lader sig gjøre. — Forsaavidt den ærede Forslagsstiller, for at lette Forholdenes Ordning er gaaet ind paa, at Staten skulde træde til og paatage sig en meget besværlig og ansvarsfuld Rolle ved Sagens Ordning, da næres der fra Regeringen i det Hele de allerførste Betænkkeligheder ved en saa dyb Indblanding i Sagen, ved at udsætte saa enorme Capitaler, som der her vil blive Spørgsmaal om, naar Formaalet skal opnaaes. Anslaaer man, hvilket er meget lavt beregnet, alt Fæstegods til 100,000 Tønder Hartkorn, og Værdien til 600 Rbd. pr. Td. Hartkorn, saa vil den Sum, som efter Forslaget skulde udlaaenes paa første Prioritet, udgjøre 7,500,000 Rbd., og de $\frac{2}{3}$, som Fæsterne skulde have Fordring paa at erholde paa første Prioritet, vilde udgjøre 40,000,000 Rbd.; Staten vilde saaledes komme til at træde til med en Sum af 47,500,000 Rbd., hvorhos det maa bemærkes, at man tildeels vilde faae en høist usikker Garantie for disse Penge, og en saadan Anvendelse af Statens Midler skulde man gjøre i et Formaal, som maaffee ikke vilde finde mere Anklang, naar man sagde, at det skete ene og alene for at fremme Selveiendom, og nu kan det jo ikke nægtes, at det ogsaa vilde skee for at lette Udredelsen af den Godtgjørelse, som Eierne have en billig Fordring paa. Ogsaa det Ansvar, som Staten overtog ved den Stilling, der er tilbeelt Amtmændene og Amtsforvalterne, vil i høi Grad